

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Petra Pospíšila, soudkyně Lenky Bahýřové a soudce Martina Kopy ve věci

navrhovatele: **Přípravný výbor pro konání místního referenda**
zastoupený obecným zmocněncem Jakubem Jílkem
bytem sídliště Svornosti 707/13, 798 11 Prostějov – Vrahovice

proti
odpůrci: **Statutární město Prostějov**
sídlem náměstí T. G. Masaryka 130/14, 796 01 Prostějov

o návrhu na určení, že návrh na konání místního referenda ze dne 13. 5. 2025 ve věci výstavby nového plaveckého bazénu v Prostějově nemá nedostatky ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů

takto:

- I. **Určuje se**, že návrh na konání místního referenda ze dne 13. 5. 2025 ve věci výstavby nového plaveckého bazénu v Prostějově **nemá** nedostatky ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů.
- II. **Žádný z účastníků nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Navrhovatel se podle § 91a odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní [„s. ř. s.“], domáhá určení, že jím podaný návrh na konání místního referenda ve věci výstavby nového plaveckého bazénu v Prostějově nemá nedostatky ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů [„zákon o místním referendu“]. Uvedené ustanovení vyžaduje, aby každý podpisový arch podpisové listiny obsahoval *jména a příjmení členů přípravného výboru a jejich adresu*. Podle odpůrce nebyl tento požadavek naplněn.
2. Dne 13. 5. 2025 podal přípravný výbor odpůrci návrh na vyhlášení místního referenda ve věci výstavby nového plaveckého bazénu v Prostějově. K návrhu byla přiložena podpisová listina čítající 230 podpisových archů.
3. Dne 28. 5. 2025 vydal odpůrce *výzvu k odstranění nedostatků návrhu přípravného výboru* [dále též jen „výzva“], v níž vytkl tři skupiny nedostatků: 1. návrh neobsahoval odhad nákladů spojených s provedením místního referenda a realizací rozhodnutí přijatého v místním referendu a způsob jejich úhrady z rozpočtu města dle § 10 odst. 1 písm. d) zákona o místním referendu, 2. návrh neobsahoval data narození členů přípravného výboru dle § 10 odst. 1 písm. f) zákona o místním referendu, a 3. podpisová listina měla zjevnou vadu, neboť

podpisové archy v době sběru podpisů neobsahovaly adresy členů přípravného výboru, jak požaduje § 11 odst. 1 písm. c) zákona o místním referendu. Naposled uvedená výtku je předmětem řízení před soudem.

4. Ve vztahu k této vytýkané vadě odpůrce ve výzvě uvedl, že adresy členů přípravného výboru byly na podpisových arších uvedeny formou razítka, které bylo – podle názoru odpůrce – připojeno na zadní stranu podpisového archu až dodatečně. Podle odpůrce má tato vada za následek, že celá podpisová listina složená z 230 podpisových archů trpí nedostatkem, který nelze zhojit jinak než předložením nové podpisové listiny. Navrhovatel s tímto právním posouzením odpůrce nesouhlasí.

II. Argumentace navrhovatele

5. V návrhu ze dne 9. 6. 2025 navrhovatel uvedl, že zákon výslovně nestanoví, jakým způsobem mají být na podpisovém archu uvedena jména, příjmení a adresy členů přípravného výboru. Požadavek, aby arch tyto údaje „obsahoval“, neznamená, že musí být vytištěny zároveň s ostatním textem archu již při jeho vytvoření.
6. Účelem § 11 odst. 1 písm. c) zákona o místním referendu je zajistit informovanost petentů o tom, kdo referendum iniciuje a kdo nese odpovědnost za jeho vyhlášení. Tento účel byl v daném případě naplněn, jelikož a) jména členů přípravného výboru byla na podpisových arších uvedena; b) veřejnosti bylo obecně známo, že iniciátorem referenda je plavecký oddíl TJ Prostějov, o čemž svědčí i informace zveřejněné na jeho webových stránkách; c) integrita a autenticita údajů byly zajištěny podpisy členů přípravného výboru.
7. Zneplatnění celé podpisové listiny s více než 3 500 podpisy oprávněných osob (pozn. soudu – oprávněnou osobou se podle § 2 zákona o místním referendu rozumí každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce) z důvodu způsobu uvedení adres, které fakticky na arších přítomny jsou, představuje nepřiměřeně přísný zásah do práva občanů na místní referendum [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu („NSS“) ze dne 31. 8. 2022, č. j. Ars 3/2022-58]. Judikatura klade důraz na to, aby místnímu referendu nebyly kladeny do cesty přesvědčivé formální překážky. I teleologický výklad zákona o místním referendu upřednostňuje materiální naplnění jeho účelu před čistě formalistickým přístupem.
8. Vytýkaný nedostatek nemohl ovlivnit vůli petentů, kteří vyjádřili podporu návrhu svým vlastnoručním podpisem. Způsob uvedení adres členů přípravného výboru neměl žádný dopad na rozhodnutí jednotlivých petentů návrh podpořit.
9. Výstavba plaveckého bazénu představuje v Prostějově intenzivně diskutované téma. Zatímco radniční koalice prosazuje výstavbu 25metrového bazénu, opozice a občanská společnost reprezentovaná místním plaveckým oddílem usilují o vybudování bazénu o délce 50 metrů. Stávající bazén zjevně nevyhovuje potřebám plaveckého oddílu ani široké veřejnosti. Radniční koalice prosazuje svou variantu prostřednictvím obecního periodika *Prostějovské radniční listy* a současně podniká kroky k zamezení uskutečnění místního referenda.
10. Navrhovatel dále nesouhlasí s tím, že odpůrce odmítl uznat řadu podpisů z důvodu chybějícího názvu obce v adrese, ačkoliv je zřejmé, že se jedná o adresu na území města Prostějova.

III. Vyjádření odpůrce

11. Odpůrce ve vyjádření ze dne 23. 6. 2025 setrvává na názoru, že adresy členů přípravného výboru byly na podpisové archy doplněny dodatečně formou razítka, a to patrně až při kontrole listin samotným přípravným výborem. Tuto skutečnost dle něj dokládá i fakt, že vzorový podpisový arch, dostupný ke stažení na webových stránkách plaveckého oddílu, neobsahuje adresy členů výboru. Oprávněné osoby si jej mohly samy vytisknout, podepsat a odevzdat – bez toho, aby měly možnost se s těmito údaji seznámit. Nadto jedna z uvedených adres členů výboru fakticky neexistuje a liší se od adresy uvedené v samotném návrhu na konání referenda. Odpůrce má tudíž za to, že petenti neměli při podpisu návrhu k dispozici všechny zákonem požadované informace dle § 11 odst. 1 zákona o místním referendu.
12. Podpisový arch nelze v průběhu sběru podpisů ani po jeho ukončení nijak měnit nebo doplňovat, pokud jde o povinné údaje, tedy jména, příjmení a adresy členů přípravného výboru. Opačný výklad by narušoval právní jistotu oprávněných osob, které návrh podpořily. Není možné připustit nesoulad mezi obsahem podpisového archu na počátku a na konci sběru podpisů.
13. Zákon o místním referendu v tomto směru nepřipouští správní uvážení, neboť hovoří jasně. Podpisový arch musí obsahovat mimo jiné jména, příjmení a adresy členů přípravného výboru – bez možnosti výjimky. Pokud tyto údaje chybí, jde o vadu, kterou nelze odstranit. Přijetí vadného návrhu by znamenalo porušení zákona, a tím i ohrožení legitimacy celého referenda včetně jeho výsledků.
14. Ani přípravný výbor není oprávněn libovolně rozhodovat, kdy a jaké údaje na podpisový arch doplní. Povinné náležitosti podpisového archu slouží k informování oprávněných osob a k jednoznačné identifikaci těch, kdo nesou odpovědnost za návrh na konání referenda. Plní i funkci umožnění případného doručování a posilují důvěryhodnost celého procesu, zejména při existenci pochybností o regulérnosti sběru podpisů. Nejde tedy o nadměrný formalismus, nýbrž o zajištění transparentnosti a právní jistoty. V projednávané věci bylo s podpisovými archy dodatečně manipulováno ve snaze naplnit zákonné požadavky. Za těchto okolností odpůrce považoval za nezbytné vyzvat přípravný výbor k odstranění vad návrhu.

IV. Posouzení věci soudem

15. Vzhledem ke splnění všech podmínek řízení bylo možné přistoupit k věcnému posouzení návrhu. Soud tak učinil v souladu s § 91a odst. 3 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť jeho konání nepovažoval za nezbytné a účastníci jej ani nepožadovali. Při posouzení návrhu soud vycházel z obsahu spisové dokumentace k místnímu referendu předložené odpůrcem.
16. Právo iniciovat místní referendum je pod ochranou soudní moci v intencích čl. 36 odst. 1, 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezný Ústavního soudu ze dne 9. 2. 2012, sp. zn. III. ÚS 263/09). Místní referendum představuje významný prvek přímé demokracie, přičemž referendum „vyvolané zdola“, na návrh přípravného výboru, představuje projev občanské kompetence vyjádřit se a rozhodovat o významných místních záležitostech přímým projevem vůle (viz rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2021, č. j. Ars 2/2012-43, č. 2799/2013 Sb. NSS).

17. Těžiště sporu spadá do tzv. předběžné soudní ochrany místního referenda. Návrh byl podán ve fázi, kdy vyhlášení místního referenda mají bránit odpůrcem vytýkané nedostatky. Rozsah soudního přezkumu přitom navrhovatel omezil na posouzení, zda vyhlášení místního referenda brání odpůrcem vytýkaný nedostatek podpisové listiny, resp. všech jejích podpisových archů, nebo nikoli.
18. Ustálená judikatura NSS klade požadavek na to, aby místnímu referendu nebyly kladeny do cesty příliš formální a nepřiměřené překážky, jež by znemožňovaly jeho konání (srov. bod 14 rozsudku NSS ze dne 31. 8. 2022, č. j. Ars 3/2022-52, a judikaturu zde uvedenou). Zdejší soud má v nyní projednávané věci za to, že odpůrce při přezkoumání náležitostí návrhu přípravného výboru podle § 12 zákona o místním referendu postupoval v rozporu s tímto požadavkem.
19. Podle § 11 odst. 1 zákona o místním referendu musí každý podpisový arch podpisové listiny obsahovat a) označení území, na němž se má místní referendum konat, b) znění otázky, popřípadě otázek, navržené k rozhodnutí v místním referendu, c) jména a příjmení členů přípravného výboru a jejich adresu, d) upozornění pro oprávněné osoby o přestupkové odpovědnosti podle zákona o místním referendu.
20. Podpisová listina s očíslovanými podpisovými archy tvoří přílohu návrhu přípravného výboru (§ 10 odst. 2 zákona o místním referendu) a odpůrce nerozpорије, že *v době podání* návrhu přípravného výboru na konání místního referenda obsahovaly podpisové archy všechny uvedené zákonné náležitosti, včetně jmen, příjmení a adres členů přípravného výboru. Jak soud ověřil ze spisového materiálu, skutečně každý podpisový arch obsahuje na přední straně předtištěnou informaci o složení přípravného výboru v rozsahu *jmen a příjmení* jeho členů a na konci jeho zadní strany je umístěn otisk razítka obsahující *jména, příjmení a adresy* členů přípravného výboru. Pod razítkem jsou pak připojeny podpisy členů přípravného výboru. Součástí zadní strany předtištěného formuláře podpisového archu jsou rovněž odkazy na internetové stránky Tělovýchovné jednoty Prostějov, z. s., a jeho plaveckého oddílu.
21. Odpůrce zpochybnil validitu podpisové listiny na základě domněnky, že v době podepisování podpisové listiny ze strany oprávněných osob nebyla součástí podpisových archů informace o adresách členů přípravného výboru. To vyvozoval ze zjištění, že zadní strana formuláře podpisového archu, který si mohly oprávněné osoby z internetu stáhnout, razítko s adresami členů přípravného výboru neobsahuje. Navrhovatel toto zjištění odpůrce nevyvracel a soud proto při posouzení věci vycházel z domněnky, že informace o adresách členů přípravného výboru nebyla součástí podpisových archů v okamžiku, kdy na ně oprávněné osoby připojovaly své identifikační údaje a podpisy.
22. Smyslem zákonného požadavku na uvedení jmen, příjmení a adres členů přípravného výboru na podpisovém archu je informace pro oprávněné osoby o tom, kdo z řad oprávněných osob stojí za iniciací místního referenda. Uvedení adresy [dle § 10 odst. 1 písm. f) zákona o místním referendu se má jednat o adresu evidovaného trvalého pobytu] těchto osob má však ve vztahu k oprávněným osobám povahu spíše orientační. Jakkoli je odpůrci nutno přisvědčit v tom, že údaj o adresách trvalého pobytu členů přípravného výboru má být dle platné právní úpravy uveden na podpisovém archu, spolu s ostatními údaji dle § 11 odst. 1 zákona o místním referendu, již v okamžiku sběru podpisů oprávněných osob, jeho absence sama o sobě *rozhodně nezpůsobuje znehodnocení podpory, kterou jednotlivé oprávněné*

osoby vyjádřily svými podpisy na podpisových arších, které nemají jiné vady ve smyslu § 11 odst. 1 zákona o místním referendu. Lze si jen stěží představit, že by adresy trvalého pobytu členů přípravného výboru mohly být údajem, který by mohl jakkoli ovlivnit oprávněné osoby při rozhodování, zda konání referenda podpoří či nikoli. Z tohoto hlediska jde o informaci v zásadě nepodstatnou.

23. Postup odpůrce, který shledal celou podpisovou listinu (tj. všech 230 předložených podpisových archů) vadnou jen proto, že oprávněné osoby neměly *v době sběru podpisů* k dispozici informaci o adresách trvalého pobytu členů přípravného výboru, je tudíž přepjatě formalistický a nepřiměřený. Zjištěný dočasný nedostatek podpisové listiny nelze považovat za takovou vadu, která by mohla vést k vyřazení podpisových archů a ve výsledku ke zneplatnění dosud shromážděné podpory konání místního referenda ze strany oprávněných osob. Nejedná se totiž o vadu, jež by sama o sobě mohla znehodnotit jeho přípravnou fázi, která je potřebná ke zprostředkování přímého podílu oprávněných osob na správě věcí veřejných. Její uznání jako vady, která brání vyhlášení místního referenda, by bylo v rozporu s účelem zákona o místním referendu a ustálenou judikaturou.
24. Pokud odpůrce ve výzvě k odstranění nedostatků návrhu přípravného výboru odkazoval na usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 11. 2005, č. j. 22 Ca 347/2005-22, podle něhož jména a příjmení členů přípravného výboru uvedená v návrhu přípravného výboru musí být totožná se jmény a příjmeními členů přípravného výboru uvedenými v podpisové listině, jedná se o překonaný judikaturní závěr. Proti němu se zcela opodstatněně vymezil Krajský soud v Praze v usnesení ze dne 29. 11. 2022, č. j. 59 A 38/2022-206, č. 4633/2024 Sb. NSS, v němž na základě podrobných úvah uzavřel, že odlišnost ve jménech členů přípravného výboru na podpisových listinách a na návrhu na konání místního referenda nezpůsobuje nepřipustnost návrhu ani nepoužitelnost shromážděných podpisů. O převažující podpoře tohoto výkladu, s nímž se ztotožňuje i zdejší soud, svědčí i jeho publikace ve Sbírce rozhodnutí NSS. Nelze tedy (obdobně) přistoupit na nepoužitelnost shromážděných podpisů v situaci, kdy byla do archů podpisové listiny doplněna informace o adresách členů přípravného výboru až při podání návrhu na konání místního referenda odpůrci.
25. Nutno dodat, že ze strany členů přípravného výboru se nejednalo o postup, který by naznačoval např. zneužití jejich postavení nebo nějaké podvodné či manipulativní jednání vůči oprávněným osobám. Formulář podpisového archu odkazoval na stránky oddílu TJ Prostějov, z. s., v němž se angažují i všichni členové přípravného výboru (což odpůrce nerozporoval). I s ohledem na otázku navrženou k rozhodnutí v místním referendu pak nevyvstávají jakékoli pochybnosti o tom, kdo a za jakým účelem stojí za iniciací místního referenda. Absence údaje o adresách členů přípravného výboru tak v posuzovaném případě nemohla vyvolat nedůvěru v podpisovou akci či pochybnosti o její regulérnosti. Skutkové okolnosti věci nenasvědčují ani tomu, že by tímto dílčím formálním pochybením mělo dojít k narušení právní jistoty oprávněných osob či netransparentnosti celého procesu, jak obecně uváděl odpůrce.
26. Co se týká odpůrcem vytýkané odlišnosti v adrese jednoho ze členů přípravného výboru na razítku v podpisových arších (dle odpůrce neexistující adresa) a na návrhu na konání místního referenda, ta by mohla zakládat maximálně přestupkovou odpovědnost dle § 56 odst. 3 zákona o místním referendu. Nemůže však opodstatňovat závěr o vadě, která brání vyhlášení místního referenda.

27. Navrhovatel v obecné rovině rovněž kritizoval formalistický přístup odpůrce, který odmítl uznat množství podpisů oprávněných osob z důvodu neuvedení názvu obce do adresy, přestože daná adresa je na území Prostějova. Tato kritika nicméně ze strany navrhovatele nevedla (zjevně i s ohledem na další vytýkané vady návrhu) ke konkrétnímu procesnímu požadavku na rozhodnutí soudu. Proto postačí za účelem dalšího postupu přípravy referenda poukázat na judikaturu týkající se doplňování a oprav v případě neúplných či nečitelných (vadných) údajů o oprávněných osobách. Jak vyplývá z rozsudku NSS ze dne 4. 8. 2022, č. j. Ars 1/2022-30, identifikační údaje oprávněné osoby nemusí být vyplněny vlastnoručně, vlastnoruční musí být pouze její podpis. A proto je možné, jak uzavřel NSS v bodech 28 až 30 rozsudku ze dne 31. 8. 2022, č. j. Ars 3/2022-52, aby opravu či doplnění neúplných identifikačních údajů (s výjimkou vlastnoručního podpisu) provedla jiná osoba. Je totiž v pořádku, že si úřad vyžádá doplnění chybějících zákonem požadovaných údajů, *„snaha o nápravu by se však neměla zvrhnout ve formalitu, která by zásadně komplikovala možnost sbromáždit potřebný počet podpisů v rozumném čase a za vynaložení přiměřeného úsilí“*. Z uvedeného vyplývá, že doplnění neúplných adres (o označení města) lze zjevně učinit i bez osobní součinnosti oprávněných osob, které již svoji podporu konání referenda vlastnoručním podpisem vyjádřily.

IV. Závěr a náklady řízení

28. Soud shledal návrhovou argumentaci opodstatněnou, a proto rozhodl výrokem I. tak, že návrh na konání místního referenda ve věci výstavby nového plaveckého bazénu v Prostějově nemá nedostatky ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu.
29. Výrok II. o náhradě nákladů řízení se opírá o § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech místního referenda nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Brno 30. června 2025

Petr Pospíšil v. r.
předseda senátu